

NUORISOVAALIEN JÄRJESTÄJÄN OPAS

Nuorisovaalit on demokratiakasvatuksen työkalu ja suurin demokratiatapahtuma peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa ympäri Suomen.

Nuorisovaalit järjestetään aina valtakunnallisten vaalien yhteydessä. Nuorisovaaleissa äänestetään samoja ehdokkaita kuin varsinais-sakin vaaleissa. Oppilaitos järjestää vaalit perinteisenä uurnavaalina ja ilmoittaa oppilaitoksen tuloksen mukaan valtakunnalliseen ään-ten-laskuun. Äänestämiseen voi osallistua yksi luokka tai koko oppilaitos.

Tärkeintä on tutustua vaaleihin, ehdokkaisiin ja demokratiaan sekä antaa nuorille konkreettinen kokemus äänestämisestä!

Tämä opas on tarkoitettu Nuorisovaalien vaalitoimitsijoille.

www.nuorisovaalit.fi

Suomen nuorisovalan kattojärjestö Allianssi

1) Ilmoita oppilaitos mukaan osoitteessa www.nuorisovaalit.fi

Eduskuntavaalien viimeinen ilmoittautumispäivä on 22.3. ja eurovaalien 3.5.

Vain ilmoittautumalla olette mukana valtakunnallisessa ään-ten-laskussa.

2) Valitse vaalipäivä

3) Järjestä vaalit yhdessä nuorten kanssa oppilaitoksella

5) Seuratkaa vaaleja yhdessä!

4) Laske oppilaitoksen vaalitulos ja kirjaa se valtakunnalliseen tulospalveluun

Saat sähköpostiisi linkin tulospalveluun.

ÄÄNESTYSPÄIVÄT

Oppilaitos päättää sopivan ajan vaaleille Nuorisovaalien äänestysajalta. Vaalit voi järjestää oppilaitoksella kerran tai jakaa useammalle päivälle.

1.-5.4.2019 eduskuntavaalien äänestysaika Nuorisovaaleissa **13.-17.5.2019 eurovaalien äänestysaika Nuorisovaaleissa**

Oppilaitoksen vaalitulokset pitää ilmoittaa valtakunnalliseen tulospalveluun äänestysajan perjantaihin klo 23.59 mennessä, jotta tulos on mukana valtakunnallisessa ääntenlaskussa.

KUKA SAA ÄÄNESTÄÄ?

Nuorisovaalit on tarkoitettu alaikäisille nuorille, mutta vaaleissa ei ole ikärajaa. Käytännössä äänioikeus kannattaa rajata esimerkiksi luokkiin, joilla on yhteiskunnallista opetusta opetussuunnitelmassaan. Opettaja voi arvioida oppilaiden ja opiskelijoiden valmiutta ymmärtää, mistä äänestämisessä on kyse.

Nuorisovaaleissa saa äänestää, vaikka ei olisi täysi-ikäisenä äänioikeutettu varsinaisissa vaaleissa. Tällöin nuoren kanssa on kuitenkin hyvä keskustella, millä perusteella äänioikeus määräytyy eri vaaleissa.

Täysi-ikäisiä, äänioikeutettuja opiskelijoita voi kannustaa vaaliurnille varsinaisissa vaaleissa. Nuorille kannattaa antaa lupa käydä äänestämässä ennakkoon koulupäivän aikana ja kertoa lähimmistä ennakköäänestyspaikoista. Jos äänioikeutetut nuoret osallistuvat myös Nuorisovaaleihin, on tärkeää varmistaa, ettei yksikään nuori luule, että tämä korvaisi osallistumisen varsinaisiin vaaleihin.

VAALIPIIRIN VALINTA

Nuorisovaalien vaalipiiri määräytyy oppilaitoksen osoitteen perusteella, sillä oppilaat ja opiskelijat saattavat tulla usean eri vaalipiirin alueelta. Eduskuntavaalien vaalipiirit voi tarkistaa *vaalit.fi*-sivustolta. Eurovaaleissa koko Suomi on yhtenä vaalipiirinä ja äänestäjä voi äänestää ketä tahansa ehdokasta.

NUORISOVAALIEN JÄRJESTÄMINEN

Ensin ilmoittautukaa mukaan. Valitkaa vaalitoimitsijat. Sitten ladatkaa materiaalit. Valitkaa vaalipäivä ja mainostakaa sitä.

Vaalitoimitsijoiden tehtävät

Vaalitoimitsijoiksi voi valita niin oppilaita, opiskelijoita kuin opettajia-kin. Vaalitoimitsijoita tarvitaan vähintään neljä. Vaalitoimitsijoita kannattaa varata enemmän, jotta työtä voidaan jakaa työvuoroihin.

Kaksi vaalitoimitsijaa istuu tarkistuspisteellä. Äänestäjä tulee ensin tarkistuspisteelle ilmoittautumaan, ja hänen äänioikeutensa tarkistetaan koulun oppilaslistasta. Vaalitoimitsija antaa äänestyslipun ja ohjeistaa äänestäjää tarvittaessa. Toinen toimitsija pitää tukkimiehen kirjanpitoa äänestäjien määrästä.

Toiset kaksi vaalitoimitsijaa ovat äänestyspisteellä. Äänestäjä tuo äänestyskopissa täyttämänsä äänestyslipun pisteelle. Lippu on taitettu niin, ettei vaalitoimitsija näe numeroa. Äänestyslippu leimataan ja pudotetaan sitten vaaliurna.

Äänestyspaikalla voi olla vaaliavustaja, joka äänestäjän pyynnöstä avustaa tätä ehdokasnumeron kirjoittamisessa äänestyslippuun. Äänestäjä voi myös valita oman avustajansa.

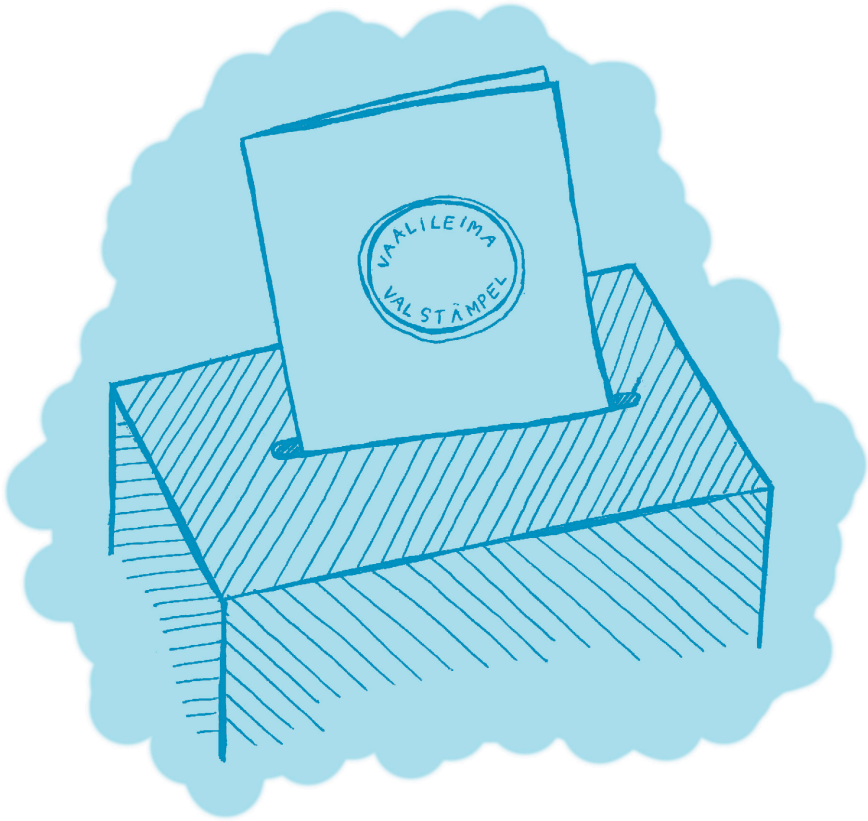

Äänestyspaikan järjestelyt

Tavoitteena on tehdä äänestyspaikasta mahdollisimman aidon oloinen. Äänestyspaikka voidaan sijoittaa näkyvälle paikalle esimerkiksi oppilaitoksen aulaan, ruokalaan tai luokkahuoneeseen.

Äänestyspaikalle tarvitaan:

- Pöytä vaalitoimitsijoille
- Äänestyslippuja
- Oppilaslista vaalin osallistuvista oppilaista ja opiskelijoista
- Leimasin tai tussi
- Koulun oma leima sopii äänestyslippujen leimaamiseen
- Vaalihuoneiston kyltit ja Nuorisovaalien juliste
- Vaaliuurna tai kannellinen laatikko
- Äänestyskoppi (kunnalta voi lainata äänestyskopin tai rakentaa näköesteen sermeistä)
- Ohje äänestäjälle äänestysnumeron kirjoittamiseen
- Ehdokaslista, jossa on vaalinumerot
- Vaalipiirikohtaiset ehdokaslistat julkaistaan Nuorisovaalien sivuilla ehdokasasettelun vahvistamisen jälkeen
- Kyniä
- Äänestyspöytäkirja tai paperia, johon vaalitulokset merkitään

Äänestystilanne

- 1) Äänestäjä ilmoittaa nimensä vaalitoimitsijalle tarkistuspisteellä. Vaalitoimitsija yliviivaa nimen oppilasluettelosta.
- 2) Vaalitoimitsija ojentaa äänestyslipun ja ohjeistaa äänestäjää menemään äänestyskoppiin.
- 3) Äänestäjä menee vapaaseen koppiin ja kirjoittaa ehdokkaan numeron äänestyslippuun. Äänestyslippuun ei kirjoiteta muuta kuin numero. Kopissa on tulostettu ehdokaslista, josta voi tarkistaa ehdokkaan numeron.
- 4) Äänestäjä taittaa äänestyslipun ja vie sen äänestyspisteelle. Taitetun äänestyslipun kansi leimataan, ja lippu pudotetaan vaaliurna.

Ääntenlaskenta

Kun äänestys on ilmoitettu päättyneeksi, vaaliurna avataan. Äänestysliput lasketaan kerralla alusta loppuun: äänestysliput jaotellaan ehdokasnumeroiden mukaisesti pinoihin sekä erilliseen hylättyjen äänten pinoon. Samalla lasketaan, kuinka moni kävi äänestämässä ja tarkastetaan, että äänestäjien määrä täsmää tarkastuspisteellä tehdyn tukkimiehenkirjanpidon kanssa.

Äänestyslippu hylätään, jos

1. Äänestyslipussa on muita merkintöjä kuin ehdokasnumero tai numero puuttuu kokonaan. Ainoastaan selventävät merkinnät ovat sallittuja, kuten ehdokkaan nimen kirjoittaminen numeron perään tai numero on alleiviivattu.
2. Ehdokkaan numerosta ei saa selvää.
3. Äänestyslipusta puuttuu leima.

Lasketut äänet merkitään äänestuspöytäkirjaan. Äänestuspöytäkirjaan merkitään seuraavat tiedot:

1. Oppilaitoksen nimi
2. Päivämäärä ja kellonajat, jolloin äänestys alkoi ja päättyi
3. Annettujen äänten määrä yhteensä sekä hyväksytyjen ja hylättyjen äänten määrät
4. Jokaisen ehdokkaan saama äänimäärä sekä ehdokkaan nimi ja ehdokasnumero

Osallistuminen valtakunnalliseen ääntenlaskuun

Nuorisoalan kattojärjestö Allianssi kokoaa Nuorisovaalien äänet yhteen ja julkaisee nuorten valtakunnallisen vaalituloksen. Valtakunnalliseen ääntenlaskuun osallistuminen edellyttää ilmoittautumista Nuorisovaaleihin ennakkoon osoitteessa www.nuorisovaalit.fi.

Oppilaitoksen yhteyshenkilö saa sähköpostiinsa linkin tulospalveluun viimeistään vaaliviikon maanantaina. Yhteyshenkilö kirjaa oppilaitoksen vaalituloksen tulospalveluun. Tulospalvelun linkki on oppilaitoskohtainen ja sillä voi ilmoittaa tuloksen vain kerran.

Jotta oppilaitoksen vaalitulos voidaan huomioida valtakunnallisessa ääntenlaskussa, eduskuntavaalien tulos pitää ilmoittaa valtakunnalliseen ääntenlaskuun perjantaihin 5.4. klo 23.59 mennessä. Nuorisovaalien eurovaaleissa oppilaitoksen vaalitulos pitää ilmoittaa perjantaihin 17.5. klo 23.59 mennessä.

Allianssi ei julkaise oppilaitoskohtaisia vaalituloksia, jotta yksittäisten äänestäjien vaalisalaisuus ei vaarannu. Oppilaitos voi kuitenkin itse julkaista oman tuloksensa haluamallaan tavalla.

Mikäli et ole saanut linkkiä 1.4. mennessä eduskuntavaalien tulospalveluun ja 13.5. mennessä eurovaalien tulospalveluun, olethan yhteydessä sähköpostilla nuorisovaalit@alli.fi.

POLITIikka PUHEEKSI!

Nuorisovaalit on erinomainen hetki käsitellä vaaleja ja äänestämistä oppilaitoksella. Tässä muutama hyvä vinkki:

Järjestäkää vaalipaneeli

Valitkaa aika, päättäkää paikka ja kutsukaa eri puolueista ehdokkaat oppilaitokselle. Miettikää yhdessä kysymykset ja valitkaa paneelille yksi tai useampi juontaja.

Etsikää ehdokas Nuorten vaalikoneella tai katsomalla vaalitenti

Nuortenvaalikone.fi on nuorille suunnattu vaalikone, joka kokoaa yhteen nuorille tärkeimmät teemat ja kiinnostavimmat kysymykset. Vaalikoneella on helppo etsiä ehdokas sekä avata keskustelu ajankohtaisista teemoista kevään vaaleissa. Vaalikone julkaistaan ehdokasasettelun päätyttyä.